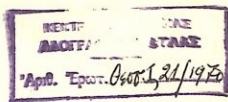

4

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΑΙ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

17-1-70 / 14-3-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). *Γόρφοι*
(παλαιότερον ὄνομα: *Ραγίσινα*...), Ἐπαρχίας *Αρμαρίων*,
Νομοῦ *Αρμαρίων*
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Δημήτριος*
Βασιλῆος... ἐπάγγελμα *διδάσκαλος*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Γόρφοι Αρμαρίων*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Μηδίας Παλαιζας*

ἡλικία *89*... γραμματικαὶ γνώσεις *Δ' Δημοτικοῦ*
τόπος καταγωγῆς *Γόρφοι*

Αρμαρίων
β) *Χρήσιμος Πασχάλης* *Δ' Δημοτικοῦ*
Γόρφοι Αρμαρίων
Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *α) αὐτοὶ καὶ ἀγροτικὴ περιοχή. προωρί -*
ζω διὰ σποράν ἐκτός ἀπὸ 2000 ἐργάται χωρὶς τὸν βοσκήν ποιμνίων
Υπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; *Υπῆρχαν. χωρ. 16 τ.α.*
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητα· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
εἰς τοὺς χωρικοὺς χωρ. 16 τ.α.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; *ὡν. περιουσίαν τῶν ο. πατέρ. ὡν. τῶν διαμερεῖ*
ἀλλὰ τῶν εἰν. αὐ. προΐνα εἰς α' κορίτσια.

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; *Εἰς ἀμφοτέρων γεωργίαν. Εἰς τήν κτηνοτροφίαν. καί τήν γεωργίαν. καί τήν κτηνοτροφίαν.*.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. ρί βιοτέχναι) ασχολούνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; *ἀσχολεῖσθαι καί οἱ βιοτέχναι.*....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μέ ὁλόκληρον τήν οικογένειάν των ; *Οἱ βεΐβλικοὶ καί οἱ εἰσπράττοι. εἰς αὐτά. με' ὁλόκληρον τήν οικογένειάν των.*.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.). *κολλῆγοι. Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ... ἦσαν. χωρικοί.*.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των, (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;) *εἰς εἶδος.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; *καί. καὶ εἰς εἶδος. καί εἰς χρῆμα. οἱ κολλῆγοι οἱ εἰσπράττοι. καί οἱ εἰσπράττοι. καί οἱ εἰσπράττοι. καί οἱ εἰσπράττοι.*.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *ἐχρησιμοποιοῦντο. καί οἱ δοῦλοι.*.....

6) α) Οἱ νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; *εἰς. καί τὸν κῶν. χωρίον. Παλαιὰ. με' ἡμερομίσθιον. ὅχι. ἀναπονηνικά.*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μυπογιατζίδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ἐπῆγαιναν. ὡς. ἐργάται.*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ βιβλίον αὐτὸν ἐκδόθη ἀπὸ τοῦ 1920 εἶναι
ἀπὸ τοῦ μονότυπου. Αἱ ἀντιθέσεις ἀπομαρτυροῦν
αὐτοῦ εἶναι.

1 χειρογράφοι	4 παράβολοι	7 βίβλοι.
2 βιβλία	5 ὑπόμνημα	
3 μανδύα	6 βιβλίοις.	

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

α) χωράφια ἐλιπαίνοντο με ζωϊκὴν
κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων).....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Χρ. 1911. χημικῶν λιπασμάτων ἐγινε το 1952

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Το σιδηροῦν ἄροτρον ἐχρη-
σιμοποιετο το 1960. Γεωργικαὶ μηχαναὶ το 1965.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μόνοφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Μανὸ Γεωργ. Εἰς ὁρμηκὰς γῆς.

κατασκευάζει. Κατεσκευάσθη ἀπὸ ἄροτρον βιδω-
ροῦ χειρ.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. χειρ. ροζαίβης. 4. παράβολο. 7. βίδες... 10. ....

2. σταθαιρί. 5. ὄχι. 8. ....

3. καὶ ν. α. 6. βιδωβίς. 9. ....

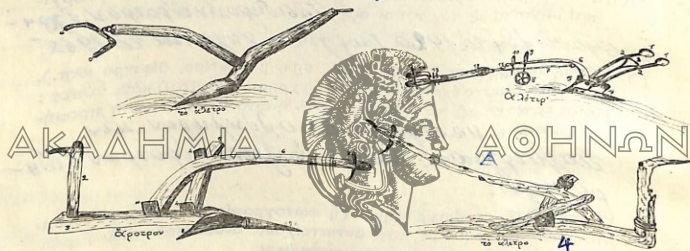

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1952.

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ 1915.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *Δέν. χρησιμεύονται...*
 5) Μηχανή ἀλωνισμού *ἔχρησιμοποιήθη ἀπὸ τοῦ 19. 15...*
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *τοῦ ξύλινου ἄροτρον τοῦ μαγεβιεύαζαν οἱ ἰδίριοι οἱ γιωργοί...*

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *τοῦ ἐκονιζόμενου 4.*

- 3) Ἰχθυογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>χειρ. λαμβ.</i>	6. <i>ζυγός</i>	11. ....
2. <i>ελατήρι</i>	7. <i>ἀλτήρι</i>	12. ....
3. <i>επαίδ.</i>	8. <i>λαυρί</i>	13. ....
4. <i>ἐν. ἰδιφένιο</i>	9.	14. ....
5. <i>παράβολα</i>	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

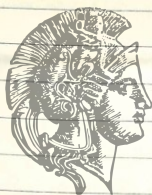
ΑΘΗΝΩΝ

891/5 αριθμός 7

Παύλ' αὐτὸν ἀποκαταστήσῃ καὶ ἐπιδοθήσῃ τοῦ ἀρσένου ἐξ ἡμετέρας οὐσίας
 καὶ ἀπὸ πατρὸς, καὶ πριόνι καὶ ἀπὸ πατρὸς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

5
5
5

(Εάν υπάρχουν διαφορές, δύνασθε να μεταβάλετε την ανωτέρω άρι-
θμηση).

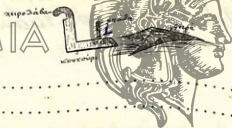
- 4) **Τὸ ὕνι.** Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων· δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχθυογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρησὶν ἐκάστου.

ἐλπίς διαφορῶν τύπων
τὰ ὅτι τὸ ζήτημα ἀπορροήσεως διακρίνει ἀπορία-
βιν. δ' αὖτε τῶν ἐξιδόν. τῶν χωρητικῶν (τῶν χω-
ματέρων. οὐδ' αὖτα, γὰρ τοι) καὶ τῶν περικλυμένων.

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *ῥομβοειδὲς*

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *And. ξύλου*

- 7) Ἔργα λεία διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ., σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάει κλπ.).

ἐκ τῆς κοίτης αὐτοῦ ἐξῆλθεν ἔργον αὐτοῦ ὡς ἀπὸ τοῦ
ἀλδα, ἀρναρι, ζυλογδι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 6 99

21
2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

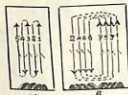
Σελίς 8 αριθμός 6
(Σελή)

Ἡ συνήθεια να γίνεται μέ δαπάνη ἢ δόπορὰ πω δέπον ἐπ' ἡφ' ἡ
εἰς τὸν ὅρον περιόχης καὶ δ' αὖτε εἰς τὴν χερσὶ ποὺ εἶναι δένδρον
δὲ γίνεται ἀπορία καὶ γίνεται μέ τὴ δαπάνη (Σελή)

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακίες) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α) ;
- Η. Διοχιμ. ἐναλ. αὐλάκας (αὐλάκας). κατ' εὐθείαν γραμμὴν ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α)*
- ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημείον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἄρου ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) ἐκ λωρίδας (δηλ. σπορῆς ἢ σπορῆς, ὑψακίης - σπορῆς, μεσοδράδες κ.λ.π.) ; *Με σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἄρου ἐγίνετο κατ' ἑξῆς καὶ κατ' ἀκόμην. Εἰς σπορῆς, ἀναλ. 10. β. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36. 38. 40. 42. 44. 46. 48. 50. 52. 54. 56. 58. 60. 62. 64. 66. 68. 70. 72. 74. 76. 78. 80. 82. 84. 86. 88. 90. 92. 94. 96. 98. 100.*

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακίαν ; *κατ' ἑξῆς καὶ κατ' ἀκόμην. Εἰς σπορῆς, ἀναλ. 10. β. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36. 38. 40. 42. 44. 46. 48. 50. 52. 54. 56. 58. 60. 62. 64. 66. 68. 70. 72. 74. 76. 78. 80. 82. 84. 86. 88. 90. 92. 94. 96. 98. 100.*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον ; *Εἰς σπορῆς, ἀναλ. 10. β. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36. 38. 40. 42. 44. 46. 48. 50. 52. 54. 56. 58. 60. 62. 64. 66. 68. 70. 72. 74. 76. 78. 80. 82. 84. 86. 88. 90. 92. 94. 96. 98. 100.*
- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων ὑπὸ : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. *Παλαιότερον, κατ' ἑξῆς καὶ κατ' ἀκόμην. Εἰς σπορῆς, ἀναλ. 10. β. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36. 38. 40. 42. 44. 46. 48. 50. 52. 54. 56. 58. 60. 62. 64. 66. 68. 70. 72. 74. 76. 78. 80. 82. 84. 86. 88. 90. 92. 94. 96. 98. 100.*

Σελίς 9 Σελίς 58

Ο γυροχάρτης πάλι πάλι ἀπορρίπτει, ἀπορρίπτει
 τὴν ὁπλὴν, τὸ ἐνὶ καὶ ἀπορρίπτει ἀπὸ τὸ χάρμα ἢ τὰ χόρτα,
 ριζίδα, καὶ ὅποια περὶ τὴν αὐτὴν καὶ βοτάνησαν
 (αἰσίδα) ἔπειτα τοῦ ἀπορρίπτει, χρυσοποιεῖ καὶ βοτάνησαν
 (αἰσίδα) καὶ τὰ ἑπομένως τὴν ζωὴν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *ἐν ὀργώματι τῶν ἀρχώματων*.....

γ) Ἀροτρίσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα εἰνόντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα, αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *ἡ καλλουργία τῶν ἐν ἐξέχοντο παλαιότερον καὶ ὁ γύρισμα μετ' ἐν ἄρχωματι τῶν καὶ ἔργων. ἡ δὲ ὀργωμία ἡ γύρισμα καὶ ἡ πύρισμα, ἡ δὲ ὀργωμία, ἡ γύρισμα μετ' ἐν ἄρχωματι τῶν καὶ ἔργων. ἡ δὲ ὀργωμία, ἡ γύρισμα μετ' ἐν ἄρχωματι τῶν καὶ ἔργων.*

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω) *ἐν ὀργώματι τῶν καὶ ἔργων.*

3) Ἐπὶ πόσα ἐπὶ δέον νὰ ἀφῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἄγρα νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. *ἐν ὀργώματι τῶν καὶ ἔργων.*

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *ἐν ὀργώματι τῶν καὶ ἔργων.*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; *ἐν ὀργώματι τῶν καὶ ἔργων.*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Με. 20. ἐν. ἀντρον.*

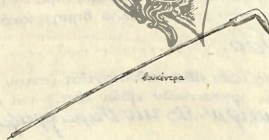
*αὐτὸ ἀξίωμα παρ' εἶναι τοποθετηθῇ ἐν τῷ
ἀντρον. ἀντρον. ἀντρον.*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Γίνονται μετὰ τὸ ὄργωμα. βάρνισμα.*

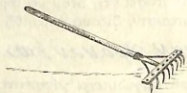
ναὶ μετὰ τὸ ὄργωμα. βάρνισμα.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, σσάπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστον ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

*Μετὰ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ παρ' εἶναι τὸν ἐργαζομένην
γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα.*

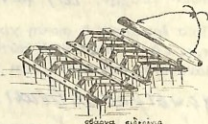
ἐκάντρω

τερομυθία

ὁ βολύκωπος ἢ βολύκωπος

σκάριον ἐκτετακτόν

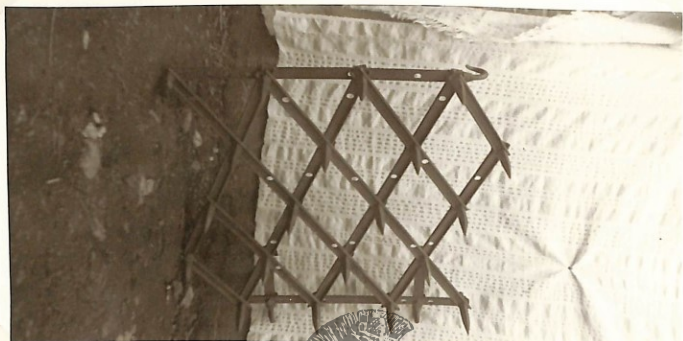
γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ σσάπια κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *Σχολή το* ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ *Ε* ΑΘΗΝΩΝ

Ο γίγας, μέσα πύ σπέρσι τῶν δέντρων, ἰσοπέδων (αὐτῶν)
 τῶ χωράρι μὲ τῶν σποδρενῶν εὐαίρετα γὰρ τὰ μὲν γὰρ τῶν
 σποδρενῶν τῶ σποδρενῶν.

Σελίς 10 Σελίς 3

Οι γυναίκες χρονοποιούν και για χρονοποιούν είναι και
 ανώγειν παίρει το' επιβίβη: Μια και ατράν άντρυ και
 γυναίκες παίρνει από' πίσω του χρονοποιεί και χέρια των
 νεοί' υποπιδέχουν τα' εμπορεύς το' Αποβήνους και' έπιναν
 ανόρωνα το' εβαρυνόχοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 10 άρθρός 3 γ

α) Μι'ω' ββαπ' γ'ν'ται τ'σ'σάδ'μ'α τ'σ' ε'μ'που και τ'σ'σά'λ'μ'α
 τ'σ' α'ζ'ρου τ'σ' ε'ν'αι φ'σ'τ'ρ'α'μ'ε'ν'ο κα'τ'α'ρ'μ'ο'ν
 θ' μ'ε' τ'σ' τ'σ'σ'ρ'ά πα'ρ'α'μ'ε'ν'α, ε'ν'ο'ι'ζ'αν πυ'ρ'ά'δ'ε'ν.

Σελ. 10 άρθρον 3γ.

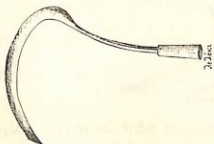
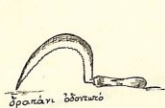
Καὶ τὰ καθάρια ὁ γυμνασιάρχης καὶ τὸ
 διδασκαλὸν καὶ τὸν γυμνασιάρχην ὁ γυμνασιάρχης καὶ τὸν
 τὸν γυμνασιάρχην καὶ τὸν γυμνασιάρχην (καὶ τὸν γυμνασιάρχην)
 καὶ τὸν γυμνασιάρχην καὶ τὸν γυμνασιάρχην καὶ τὸν γυμνασιάρχην
 καὶ τὸν γυμνασιάρχην καὶ τὸν γυμνασιάρχην καὶ τὸν γυμνασιάρχην

Σελίς 11 Άρμος 1

Ο Θερπός παλαιότερος του γέρου το 1961 έγινε με
το οδοντωτό (δερμάτιν) όπλατο. Μια το 1965 έγινε πιο
πρώην έμφανεια δι το γαυρό ή θερπότη ή γαυροή.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *τὸ δρεπάνι*
ἐξελίχθηκε περισσότερο με τὸ δρεπάνι τὸ
ὀδοντωτό

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε·
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε *ἐπίσης νὰ*
περιγράψετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε
με τὸ ὀδοντωτό δρεπάνι καὶ τὸ δρεπάνι με κόψη
ἐξελίχθηκεν ἐκ τῆς ἀρχαίας μηχανῆς

2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες)
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ
 ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *ἐξελίχθηκαν*
ἐξελίχθηκαν ἐκ τῆς ἀρχαίας μηχανῆς

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ
 λείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσετε αὐτήν)
ἡ λεπίς τοῦ δρεπανιοῦ εἶναι ὀδοντωτή

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσετε
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ἢ
μοδιὰ, χειρολαβή, ἐλαστικό, ἀνδριάντα
ἢ φωτογραφία

5) Ποι
νια

6) Ἡ

Χε
δε
(

ε

ε

Θερ

1) Ε

δ

σ

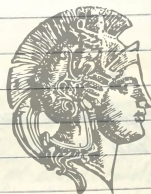
ε

θ

2) Σ

μ

3) ΠΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

4) Πά

Πο

τήε

λαι

στο

ε

ε

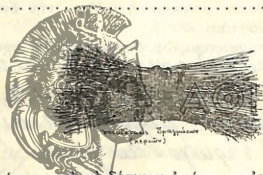
ε

Σχολή 13 Δεκεμβρίου 2
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Οφείνται να γίνουν έρευνες για την επίδραση, ή όχι, της
απόδοσης στην επίδοση των μαθητών

- 2) Πώς εγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

καὶ εἶπε·
 ἔββερε· χειρὶς καὶ ἐναι δερμάτι· ὁ ἴδιος
 παρ' ἀνδρὶ καὶ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐνὸς καὶ ἐνὸς
 ἕως 4· χειρὶς καὶ χειρὶς καὶ ἐνὸς καὶ ἐνὸς
 καὶ ἐνὸς καὶ ἐνὸς καὶ ἐνὸς καὶ ἐνὸς
 καὶ ἐνὸς καὶ ἐνὸς καὶ ἐνὸς καὶ ἐνὸς
 (δερμάτιον).....

ΕΡΓΑΣΙΑ
 ὁ Λεωδ.

ΑΔΗΜΙΑ
 ΑΔΗΜΩΝ

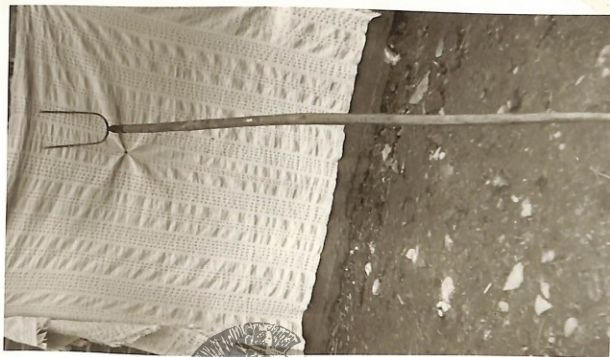
- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνουντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ κεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ δερμάτια συνεκτρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποθετοῦντο ; Πόσα καὶ πῶς καὶ πῶς δερμάτια καὶ ἀχμαζίδες καὶ λεγομένην τριφύων.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

στ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

Βιβλίο 18 άρθρο 3

Από τον τόπο το γράβειν ονομαστικῶς ἐφ' ἑαυτὸν καὶ τὸ
δεῖξαι. Ὁ γυμνασιάρχης δὲ παρέχ' τὸ φουρτὶνι στὰ χέρια του
καὶ δα' ἀρχίσαν ναὶ τὸ γράβειν καὶ ναὶ τὸ φασκεῖν
(εὐρισθῶν) καὶ ἔπειτα με' δέματα (δέμασι) ἀπὸ σ' αὐτοῦ
τὸ δύναι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Σελίς 17 άρθρο 2

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸν Μάρτιον ἢ Ἀπρίλιον σφάριζα τὸ γριφάρι
 ἔσιν ἡ σπορά τοῦ γριφάριου γίνεται τὸν 5^{ον} Ἀπριλίον, πρὶν
 δὲ γιοπὴ τὸν 5^{ον} Μαΐου διπλασθῇ μέσα ἀπὸ ἑνα μήνα.
 κόπεται μετὰ τὸν Νοεμβίον.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐάν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν .....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *Ἀπὸ τοῦ
τοῦ ἔτους μέχρι τοῦ ἔτους Ἀύγουστου μηνός*

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *χωματολόγωνοι* ....

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτους πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματολόγωνο : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπιλείψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συντίθας διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) . *καθαρίζεται αὐτὸ καὶ ἀλειφεται
τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ τοιχώματος, ὅπου
ὑπάρχει μὲ πηλὸν ἐκ χώματος* .....

- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Ὡς ἀνω
προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ ἐξήντη ἀπὸ
τοῦ βραδίου* .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

ἡ.ω.π.α.δ.ε.ψ.α.ι.ζ.ὺ.ν.δ.ι.α.μ.α.ι.ὺ.ν. ἐ.γ.ί.ν.ι.ν.ω. μ.έ.ρ.αι...
 σ.τ.ά.χ.υ.α. π.ρ.ό.ς. τ.ο.ί. μ.έ.δ.α. τ.ο.ί. εἰ. τ.ὸ. κ.έ.ν.τ.ρ.ο.ν.
 δ. α.λ.ω.ν.ί.σ.μ.ο.ς.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-

α) ἡσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
 νιου ξύλινος στῦλος, ὅπου δὲ δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς
 στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν
 αὐτὰ ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἐρχωνται γύρῃς», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

κ.α.τ. α.ρ.τ.α.ι. ἐ.ξ.ε.ύ.ν.ι.ν.ω. τ.ὸ. ἄ.μ.α. 316...
 θ.ο.ύ.δ.α. ἢ. θ.ο.ο.θ.ά.μ.α. τ.ο.ί. εἰ. τ.ὸ. κ.έ.ν.τ.ρ.ο.ν. π. εἰ. τ.ὸ. κ.έ.ν.τ.ρ.ο.ν.
 τ.ο.ί. π.ά.θ.α.λ.ο.ν. δ.ι.α. τ.ὸ. κ.έ.ν.τ.ρ.ο.ν. π. εἰ. τ.ὸ. κ.έ.ν.τ.ρ.ο.ν.
 μ.ε.ν.δ.ε.π.ί.σ.μ.ο.ς. ἐ.ξ.ε.ύ.ν.ι.ν.ω. τ.ὸ. κ.έ.ν.τ.ρ.ο.ν. π. εἰ. τ.ὸ. κ.έ.ν.τ.ρ.ο.ν.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον τοῦ
 στύλου μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς ἄλωνα
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους ἄλωνα
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους ἄλωνα
 μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλώνιζοντα δὲν ὑπάρχει στῦλος τόπου
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει ἄλωνα εἰς τὸ
 λαιμὸν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτοντες

Βιβλίον δι' ἀρχαίους 11 γ.

Διὰ τὸν ἀβρωτιχόν σου δ' ἔστιν ἐχρησιμοποίητο τὸ ἀβρω-
τιχόν σου βιβλίον (ἀβρωτιχόν) αὐτὸ καὶ χονδρὰ
ἐπιμελέην σου δ' ἐν τῷ ἀβρωτιχόν σου δ' ἐν τῷ
καὶ ἐπιμελέην σου δ' ἐν τῷ ἀβρωτιχόν σου δ' ἐν τῷ
ἐξαρτάσαι ἐν τῷ ἀβρωτιχόν σου δ' ἐν τῷ ἀβρωτιχόν
δ' οὕτω τῷ ἀβρωτιχόν σου δ' ἐν τῷ ἀβρωτιχόν σου
ἐξαρτάσαι ἐν τῷ ἀβρωτιχόν σου δ' ἐν τῷ ἀβρωτιχόν σου.

AKAΔHMIA

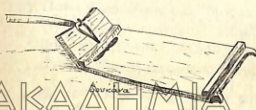

AOHNΩN

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Τὰ ἀλωναίονα
βόδια ἡ ἄλλα χα. περιφέρονται ε. ἐνδεξιμέναι
ἐξ ἐνδὸς δα. ὀχοινίου, τὰ ὀπαίον. ἐκ κυματίζου
σ. γλῆς ἐφ' ἑν. λειμὸν. ἐν ἑαυτοῦ. ἴδου. ....*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἑν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἐλawnίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλawnίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; *ἐκ κριθῆς. δεικνύει ὅτι.*

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην.
- ἀρχίζει ἀπὸ πρῶτο τοῦ πρωΐ καὶ μέχρι τοῦ μεσημερίου καὶ ἀρχίζει πάλιν ἀπὸ τοῦ πρωΐ καὶ μέχρι τοῦ μεσημερίου καὶ ἀρχίζει πάλιν ἀπὸ τοῦ πρωΐ καὶ μέχρι τοῦ μεσημερίου*

- 12) Ποια άλλα άλωνιστικά έργα/εία είναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τοῦτους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δοικράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν μορφήν) *δελωνίδεωκα ἐργαλεία ἐν χρῆσει, ἔτι κατωτέρω τὸ δικοῦλι.*

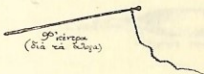
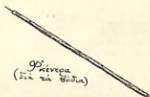
AKAΔHMA

ΑΘΗΝΑΙΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ δικάλι
δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου ἢ τὸ
ὅποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τῶν
πούς στάχυν ; *Καὶ οἱ τῶν διαρριμιῶν τῶν ἀλωνιστῶν
δ. γεωργῶν μὲ τὸ (δ. μανδύλ.) ἐρχόμενος εἰς τὸ ἀλώνι
εἰς τὸ ἀλώνι ρίπτει τὰς ἀπόλοιπας ἀλάττας.*
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι- καὶ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τοῦ
διάσαστε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). *Ἦτο ἐν
χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν
τῶν ζῶων. (φ. κέντρι) καὶ μὲν αὐτὴ
γινώσκοντες.*
- 22 —

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι- καὶ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της τοῦ κτύ-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα) της ἀλλασχοῦ (Σχε-
ῖμα 20. Ἐν τῇ βίβλῳ εἰδὼς ἡ ἀλωνόβεργα, ἀπὸ τοῦ
γυμν. γυν. γ'ωαν. (φ'κέντριαι) ἐκ τῆς γυναικ. ἀλλασχοῦ
— 22 —

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος* ἐν οἷς ἀπλώματος καλεῖται (ἐν Κρήτῃ).....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) *οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες προτοῦ λιχνισθοῦν λέγονται (μαμά)*

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνισαῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν. *ἀλωνισαῖοι καὶ εἰνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν. ἄλλα καὶ ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με τὰ ἴδια του ζῶα.*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ἤλκω τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ ὑπῆρχεν ὁ κόπανος.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μήκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; *κατασκευάζετο ἀπὸ ξύλου (πικρίας)· ὁ μήκος 0,40 μ. τὸ πλάτος 0,15 μ. καὶ τὸ μῆκος αἰ. 0,40 μ. 0,40 μ.*

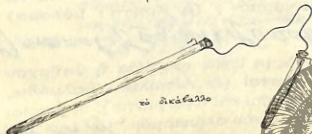
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.) *ἢ χρῆσις τοῦ κοπάνου τοῦ
 ..ἐγένετο διὰ τῶν ρεβιθίων καὶ τοῦ καπνίου*

κόπανος στρουγγιδοῦ

ξύλο καρπούτου διὰ τὸ κοπάνισμα
 μικροῦ καρποῦ δημητριακῶν...

τὸ δικάβαλλο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; ‘Ανελάμβανον τὸ ἔργον μελῶν
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα τοῦτο
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ αὐτά;
 παραγωγῶν; *ὑπὸ τῶν μελῶν καὶ αἰμαγινῶν*
 .....
 .....
 .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα;
 ‘Εγένετο τοῦτο ἀπ’ εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ο χαρμός των παιδιών του άγνωστου του βασιλιά
 ή των ρεβιριτών συνεχίστηκε στο βασιλιά επί του αγγλικού
 του σπουδίου και μέγαν σόπας άρχισε το ποπάρντο
 για να γίνει ο χαρμός του ποπάρντο.

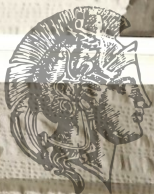

Σελ. 24 από 20.

Σελίδα 4 από 60
 Οι (Αρσενικές) Εργαστηριακές μέθοδοι για το ποσοστό
 νιόβια νηύ βαρύνει, ενώ ρεβινδύον είναι τον παραρτηρητικό

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 25 άρθρος 2

Τὸ Διῶμα διατὸ Διῶμα βαρύνεται μετὰ ἐξέλινα
ἐργασιὰ (καρποφορὶ καὶ γαλαρὶ).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

господ

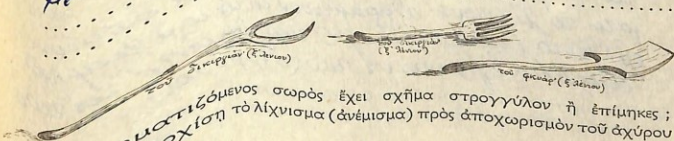
- Κατά τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; *Μαίνα με μαμποπον μαρόδωνι εἰδὼν μαμποῦλῶ το μαίνα δὲ ἔχῃ*

κατὰ τὸ
συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; ΜΑΛΙΑ ΜΕ ΜΑΛΙΟΠΟΝΤΡΕΥ
ΜΑΛΙ ΜΟΥ ΔΕΙΧΕΙ ΟΤΙ ΕΓΩ ΕΙΔΩ ΜΑΛΙΑ ΔΕΙ ΒΑΒΩ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΥΚΤΑ ΔΕΝ ΑΛΩΝΩ, ΕΙΔΩ ΟΡΘΟΝΕΣ ΔΕΝ ΠΑΡΟΝ ΜΕΙΝΟΥΝ

- 23) Πότε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς (Περιγράφει τὴν ἐπινόησιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μηχανῆς) ἐκτέλεσεν ἡ μηχανὴ πρώτη; (Πότε ἐκτέλεσεν ἡ μηχανὴ πρώτη τὴν ἐπινόησιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μηχανῆς)

οι σκευοζώνοι οὐκ ἐπὶ τὴν ἀνάστασιν ἀλλὰ ἐπὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησίας ἐκτελέσουσι τὴν ἐντολήν τοιαντοῦτον· ὅτι ὁ ἀποκαταστήσει τὴν ἐκκλησίαν ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1) Πῶς λέγεται ἡ λειψία διὰ τὸ λήνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον; δικριάν, ἀλλαχοῦ; δικριγιάνι)
 τὸ λειψίον, εἰς σχῆμα αὐτοῦ. Οἱ ἀφαιρούμενοι βράχυνες ἐπὶ μα-
θρινάκι, εἰς τὸ σχῆμα αὐτοῦ. (λαμιά) καθάπερ ὄντα
καὶ ποιοῦν τὸ λήνισμα. χεραῖαν (λαμιά) καθάπερ ὄντα
εἰς τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ἐρχομένη (καρὰ δόλια ἢ φιδάρια.
 με.

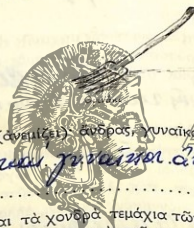

ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλου ἢ ἐπίμηκες ;
 Πρὸ τοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

— 25 —

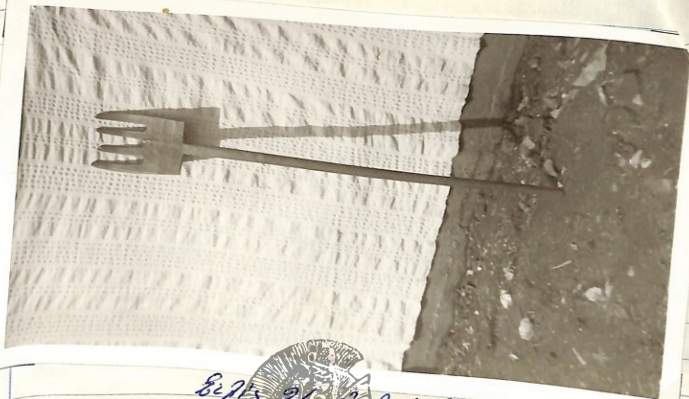
ἀπὸ τὸν καρπὸν, ἀρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σαρὸν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθίμον τοῦτο. *Οὐ γὰρ οὐκ ἐθίμω*
δωρεὰ (λαοικία) εἶχε 6 χῆμας ἐπιμνηστικῶς
ψ-10 γέγραπεν. Ἐθίμω δὲ εἶχαν.

- 2) Με ποίον εργαλείον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται
φτυάρι, θρινάκι; ἤχουραφήσατε τοῦτο. τοῦτο τὸ ἀνέμισμα
με' ἡν βαλόμεθα πρὸς τὸν αἵμα, με' ἐπὶ τὴν
ἐξέλιξη. Ἐργαλεῖα παρὰ τὸν αἵμα.

β) Ποιος λιχνά (ἀνελκίζει) αράρας, γυναίκα, ειδικός λιχνιστής επ-
 ἄνδρες και γυναίκα ἀνέμην αμοιβή:

- 4) Πώς λέγονται ἡ χυδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν, τὰ ὁποῖα
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἰς τινὰς τόπους μετὰ τὸ
ταί: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦ
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον λύν-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ στέκος κλπ;
Ζεῖ χυδρὸν. Ζεμάχια τῶν σταχυῶν, καὶ ὁποῖα μετὰ τὸ
λύνει. καὶ λίχνισμα. ἀπομένον μετὰ τοῦ καρποῦ.
ἐλθόντω. (καὶ λύνει). Ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦ καρποῦ
πολλὰ λύνει ἐλθόντω μετὰ τῶν (δεξιῶν).
5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω,
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλυνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται, ἄλυν-
— 26 —
(ἔν)

Εξ ης 26 Αρ. 2
 Το ανέγερμα έγινε σύμφωνα με τον σχεδιασμό (καρποφύλλι)
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Σ. 6. 6. 6. 6. 6.

ΑΙΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ
 ΧΟΝΔΡΑΙ ΤΙΜΟΧΡΑΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ (ΕΡΕΥΝΑ)

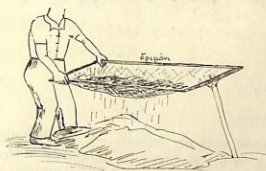
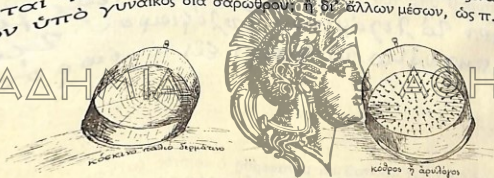
Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο ... *Δέν. β. νυκιδιζενται* .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Διὰ π.χ. δριμόνι

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρον, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δριμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμε-
ρον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα
καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας
τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

ἐξινέω. 20.20.20 Ζευγλ

τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) ἐχίνετο τοῦτο. ^{γραφίας} ~~καὶ~~ ἀνέμελλον ἀπομαρτυρομένων τῶν ξένων
πλὴν ἀπὸ χυγαίου καὶ κινδερμόνα. Αἱ δὲ
ἡτο. εἰδικὴ δερμόνα καὶ ποῖα κατεκινώμετο ἐν
κυβερνήτῃ τῆς βασιλείας. φέρουσα πύθμενον
τοῦ χυγαίου διαφύου...

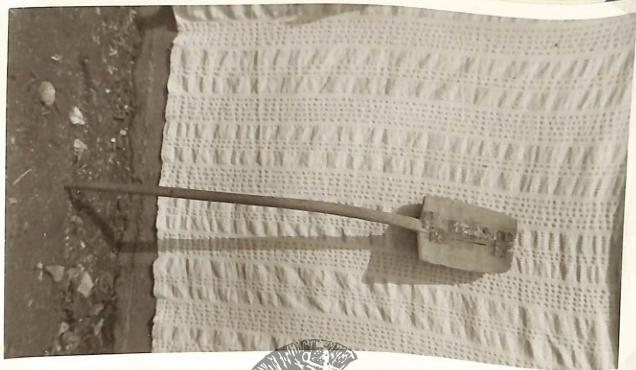
- 7) "Οταν έτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σωρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ ἐμπτηγνύεται (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ λυχνίσματος τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; καὶ σωρεύεται ἄσπετος

Λείπον τὸ λεγόμενον ἔργομακρον. καὶ ἔργον
ἐμμετρῶδες τὸ φανερὸν εἰς τὸν ὅμοιον

8) Ἄλλα ἐθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Διεν. ὑ. π. ἡ. ρ. χ. ο. ν.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθῶν εἰς εἶδος ἀμέσως
εἰς τὸ ἀλὼνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια
ἡμετέρας ἐποχῆς εἰς τὸ ἀλὼνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ
δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

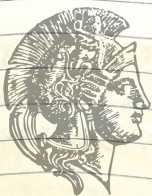
— 28 —

Σελ. 28 άρθρο 7

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
 ΕΡΓΟΜΕΙΟΝ (ΣΥΛΛΟΓΟΣ) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

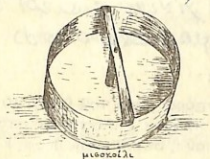

ΑΘΗΝΩΝ

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)

Λοῦ. βί. το. α. ἐξίνετο. μέ. ἓνα δοχεῖον. χωρη-
τικόν. 10 ὀκάδων. καὶ ἐξίχνη
... (μουβίλ.)

μισοκοίλι

κουτίον

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

καὶ τοῦ ἁλώπου εἰς εἶδος εἰς πο...
... ἀλὼν. 1. α. το. παπαδιάτικο. (δύο αἰδέξ. ἢ γαχὴ)
... β. το. ἀγροφυλακιάτικο. (δύο μουβίλων)
... γ. το. γυφτιάτικο. 20 ὀκάδες
... δ. το. ἀλωνιάτικο. 6 ἀλ. γέ. καὶ τὰτα

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας)

ἀπὸ κημύετο. εἰς. μοφίνας. καὶ σιμπούρα.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ; *Τὸ ἀχρὸν ἀπὸ τῆς κῆρας...*
Εἰς ἀποθήκην (ἀχρῶνα) εἰς τὸν ὅραμα π. κ. δ. ε.
Εἰς τὴν πλάτωνα βαλὼν λαμβάνει καὶ ἐξ ὁρῶντων

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἁλώνισμα;

ἢ διαλογὴ τοῦ σπόρου ἐγένετο καὶ τὸ
διαρκεῖν τοῦ σπορίσματος ἐξ ὁρῶντων
καὶ ἀνεγέρων σταχῶν...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατὰ
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ.;

καὶ ὁ νεύειν ἐν σταχυῶν πλ. ἐξ ὁρῶντων
καὶ τὸ ἐθελῶν εἰς τὸ εἰκονοστάσιον

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; *Τὸ πλέγμα*

εἰς τὴν σταχυῶν καὶ ἐξ ὁρῶντων

Δ'. ΕΠΕΙΤΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ υπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστοῦ
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰοῦδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος;

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος;....

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος;.....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομ^ς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποϊαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν;
1) Προσευχαι, διάφοροι έπικλήσεις, ξορκία, ξσματα, κρ^{οι}, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ 'Ιούδα' (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πρό τό 1920 εἰς χωρίον Γό μ φ ω ν - Τ ρ ι κ ᾶ λ ω ν

Ἀκριβῶς πρὸς Ν.Δ ἀπὸ τὴν Πόλιν τῶν Τρικάλων βρίσκεται τὸ χω-
ριό Γόμφοι, σέ ἀπόστασι (18) δέκα ὀκτὼ χιλιόμετρων. Πιάνει ὅλη ἡ πε-
ριοχὴ μετὰ ἔκτασι πάνω ἀπὸ (14000) στρέμματα. Ἐχει περίπου (1500)
κατοίκους. Ὅλη ἡ περιοχὴ εἶναι μιά ἀπλωτὴ πεδιάδα, χωρὶς ἔχλινος βο-
νοῦ ἢ λόφου. Δέν ὑπάρχει καμμιά λίμνη πλησίον του. Δυὸ ἀρδάνια τὸ
διαορίζουν καὶ ἐνώνονται εἰς ἓνα σημεῖον στὴν κἀτῃ ἄκρῃ τοῦ χωριοῦ.
Οἱ κάτοικοί του εἶναι γεωργοὶ καὶ ἀσχολοῦνται κυρίως μέ τὴν καλλιέρ-
γειαν τῶν δημητριακῶν. Μέχρι τό 1923 ὅλη τὴν κτηματικὴν περιοχὴν
τὴν κατεῖχον α) Ὁ Παπαλυμέρου ἐκ Μετοδίου, β) Ἀντωνίου ἐκ Μουζα-
κίου καὶ γ) Χρήστος Λάμπρου ἐκ Πύλης.

Τὰ χωράφια οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ μετὰ τό 1923 καὶ μέχρι τό
τό ἔτος 1929 τὰ ἐκαλλιέργουν οἱ ὡς ἔνω ἀφεντάδες. Τό ἔτος 1929 ἔγι-
νε ἡ διανομὴ τῶν χωριαφῶν καὶ τό 1929. Ἐδικαζώθησαν κλή-
ρους μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐν τῇ στρατιωτικῇ κλάσει τοῦ 1925 καὶ
μερικὸι ἄλλοι συμπληρωματικοὶ ἀποστράτων, ἧτοι ἐν ὅλῃ κλάσει κλήρων
ἐπὶ ἀπογενεῖς ἔρχαν. Πλὴν τῆς ἀποστράτης ἐκτάσεως καὶ τῆς τοιαύ-
της διὰ τὴν βοσκήν τῶν ζώων καὶ ἀγνικά ἄφηναν καὶ περίπου τὰ 2.000
στρέμματα γύρωθεν τοῦ χωριοῦ ἐν συγκέντρωσιν καὶ ἀλωνισμόν τῶν
σιτηρῶν καὶ τῶν ἐκκοκισμὸν τοῦ ἀρραβοσίτου καὶ τῶν διαφόρων ὀσπρίων.
Ἡ καλλιεργήσιμος περιοχὴ ἦτο χωρισμένη σέ δύο τμήματα. Τό ἓνα ἐκαλ-
λιεργεῖτο μιά χρονιά καὶ τό ἄλλο αὐτὴν τὴν χρονικὴν περίοδον ἐκαλ-
λιεργεῖτο μέ σίτο. Κάθε 3 χρόνια τὰ ἀφεντικά ἔδωσαν καὶ διαφορετικὰ
χωράφια στοὺς κατοίκους πρὸς καλλιέργειαν διὰ τοῦς ἑξῆς λόγους:
1) Ἐάν εἶχον ἀπόδοσιν τοὺς δύνανε περισσότερα καὶ καλύτερα χωράφια
καὶ 2) ἐάν ἦσαν εὐνοοῦμενοῖτων, ἄλλως τοὺς δύνανε ὀλίγα καὶ τὰ πῖο
ἔχρηστα. Ἡ σπορά, ὁ θερισμός καὶ ὁ ἀλωνισμός πρὶν τό 1923 ἐγένετο ὡς
ἀκολούθως:

(Α') Ἡ σπορά

Τὰ προωριζόμενα διὰ σιτηρὰ χωράφια ὀργόνοντο συνήθως εἰς τοὺς ἔτε-
τους, μίαν κατὰ τὴν ἀνοιξιν ὡς προδύργημα καὶ μίαν κατὰ τὸ φθινόπωρον
διὰ τὴν σποράν. Ἐνίοτε δέ καὶ τρεῖς φορές, ἐκ τῶν ὁποίων δύο τὸ φθι-
νόπωρον. Πρὶν ἀρχίσει τὸ ὄργωμα ἐγένετο ἡ διανομὴ τῶν χωριαφῶν ἀπὸ
τὰ ἀφεντικά Παπαλυμέρου, Ἀντωνίου καὶ Χρήστου Λάμπρου διὰ τὴν ἀρδα-
μένην τριετείαν. Συγκεντρώνονταν οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ πάρουν χωράφια καὶ
εἰς τὴν πλετεῖαν τοῦ χωριοῦ καὶ τὰ ἀφεντικά τοὺς ὄριζαν ποιά τεμάχια

θά πάρουν για τήν τρετέαν πού είχαν μπροστά τους μέ τά $1/3$ τής παραγωγής εις τά άφεντικά καί τά $2/3$ εις τούς έαυτούς των. Διά τήν διάνοιξιν τών πέριξ τοῦ χωραφιοῦ χανδάκων ἦταν δουλειά τών άφεντικών. Ἡ έργοσία τής σπορῆς άρχιζεν τήν 20ην Ὀκτωβρίου, έάν άρχιζον βεβαίωςνά πέφτουν οἱ πρῶτες βροχές καί έτελείωναν συνήθως περί τήν 21ην Νοεμβρίου.

Κατ'άρχας έσπεύρουντο πρῶτα τά κριθάρια καί έν συνεχείᾳ τά σιτάρια. Ἐσπεύρουν πρῶτα τά κριθάρια διότι καί προϋμώτερα γίνονται καί για νά βόσκουν τά πρόβατά των ἢ τά άρνιά πού γεννιοῦνταν τήν χρονιά αὐτήν. Ὁ πρὸς σποράν σπόρος εξέλέγετο διά περιουλλογῆς καταλλήλων σταχυῶν ἀπό τόν παρασμένον θερισμόν καί ένῶ ἦταν συγκεντρωμένα τά σιτάρια στά δλώνια. Τά μεγάλα καί μεστωμένα στάχυα τά βγάζαν ἀπό τά δεμάτια καί τό τοποθετοῦσαν σέ ἕνα μέρος τοῦ άλλωνιοῦ. Ἐπικολούθει τό στούμπισμα μέ εἰδικά ζύλα (κόπανοι) ἀπεκαθαρίζοντο διά λυχνίσματος καί έτοποθετοῦντο εις δοχεῖα (κουφίνα, ἀμπάρι, βαρέλι κ.λ.π.) τά ὅποια δοχεῖα καί ἔμελλαν μέχρι τό φθινόπωρον εις τι μέρος τοῦ σπιτοῦ ὑπό ὕγιεινόν τόπος διά τήν ἀποφυγήν προσβολῆς ἐξ ἀσθενειῶν. Ἡ συγκέντρωσις τῆς ἔργασίας τοῦ σπόρου ἐβάρυνεν ἀπολύτως τήν ἐργασίαν τῶν ἄλλων. Ὁ πρὸς σποράν σπόρος, πού πρῶτον λοιπόν, αὐτόν χωρίς ἀποκέντρωσιν, πρῶτον ἐφόρτωναν εις τούς ὄνους ἢ τά ἀμάξια (δραμπάδες) μέ τήν ἔργασίαν πρὸς χρῆσιν ἀναγκαῖα διά τήν σποράν ἐργαλεῖα καί ξεκινούσαν γιά τό πρὸς σπαρμόν χωράφι. Τό χωράφι ἦτο ὠργωμένον μέ τά ξυλάετρα καί ὁ σπόρος διεσκορπίζετο μέ τό χέρι στά περαχτά πάνω ἀπό τό πρίν ὠργωμένον χωράφι. Ἐν συνεχείᾳ ἐπικολούθει τό ὄργωμα γιά νά σκεπασθῇ καλά ὁ σπόρος εἰοτι δέν εἶχον σβάρνα διά νά τό σκεπάσουν. Τό ὄργωμα γινότανε σταυρωτά τά έν σχέσει μέ τό τῆς προηγουμένης χρονίως. Τό ξυλάετρον πού ἦταν ὅλο ἀπό ξύλο πλὴν τοῦ ὀνιοῦ ἦταν καλά προσδεδεμένο μέ ὄλυσίδα ἀπό τόν ξύλινον ζυγόν πού τόν ἔσυρον τά βόδια ἢ τά βουβάλια. Τό ὄργωμα καί ἡ σπορά καθημερινῶς άρχιζε 2-3 ὥρες πρίν ξημερώσῃ καί τελείωνε τό βράδυ μόλις νύχτωνε μέ μιά μικρή διακοπή τό μεσημέρι γιά τό φαγητό καί τήν ξεκούρασι τοῦ γεωργοῦ καί τῶν ζῶων. Ὅλα τά σύνεργα τό βράδυ συνήθως τά ἄφηναν στό χωράφι ἐφ' ὅσον θά πηγαίνανε καί τήν ἐπομένη νά συνεχίσουν τήν σποράν. Πολλοί πού δέν θέλαν νά φορτώσουν τά σύνεργα στόν δραμπά διότι ἦτο βαρύν καί πολυκουρεστικός γιά τά ζῶα κόνανε τό ἔξῃς: Τό ξυλάετρο τό τοποθετοῦσαν κατά μήκον τοῦ ζυγοῦ, πού ἦταν ζευγμένος στά ζῶα, φορτώνανε καί μερικά ἀκόμη, τά δένανε ὅλα ἐπάνω στόν ζυγόν, τά ὑπόλοιπα τά φορτωνότανε οἱ ἄλλοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

ΐδιοι καί ζευγμένα καί φορτωμένα τὰ βόδια, φορτωμένος καί ὁ γεωργὸς πηγαίνανε στό χωράφι. Τό ΐδιο γινότανε τό βράδυ μέ τήν ἐπιστροφήν γιά τό σπίτι ἢ κατὰ τήν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ὅταν πηγαίνανε σέ ἄλλο χωράφι γιά σποράν, τελειώνοντας τό προηγούμενον. Ὅταν τελείωναν τό ἕνα χωράφι ἐπηκολούθει τό ἄνοιγμα τῶν ἀλλακίων ἀνά 10 μέτρων διὰ τήν διευκόλυνσιν τῆς ἀποχετεύσεως τῶν ὑδάτων ἐκ τῶν βροχοπτώσεων ἵνα μήν πνίγεται τό χωράφι καί φθείρεται ὁ σπόρος. Ἀπόδοσις ἡμερησίᾳ διό τῶν τότερ χρησιμοποιουμένων μέσων ἦτο 2-3 στρέμματα καί τό βάθος τοῦ ὀργώματος ἔφθανε μόλις τά 0,15 μ. τοῦτο αὐτό γινότανε καθημερινῶς ἕως ὅτου τελειώσουν ὅλα τὰ χωράφια πού τοὺς δίνανε τὰ ἀφεντικά. Ἡ σπορά τελείωνε τήν 21ην Νοεμβρίου ἀναλόγως μέ τὰ χωράφια πού εἶχαν πρὸς σποράν καί μέ τὰ μέσα πού διέθετον (ζεύγη βοῶν κ.λ.π.).

Ε Θ Ι Μ Α Ο Υ Ν Ο Ε Ο Ν Τ Α Τ Η Ν Σ Π Ο Ρ Α Ν

Διὰ λόγους προληπτικούς καί πρὸς εὐδωσιν τῆς καλῆς σπορῆς καὶ παραγωγῆς, εὐνοῦδευον αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἀφρόν ἐθίμων κατὰ τήν ἀρχήν, διάρκειαν καί κατὰ τό πέρασ αὐτῆς. Ὅσοι: Κατὰ τήν ἀρχήν τῆς σπορῆς ἔφερεν ὁ Γεωργὸς στό πρῶτον ὅλον αὐτοῦ θά ὄργανε ἕναν σάκκον (τροβά) μέ μίαν συλλογὴν ἐκ διεσκορπισμένων (κουκιά, λεβύθια, σιτάρια, ρόβι, σιτήν, σπορίν, κ.λ.π.) καὶ ὅταν κινῶν καὶ σπέρων καρπούς (ρόβια, κυδώνια, κ.λ.π.) τὰ ὅποια διεσκορπίζεν, μετὰ τό σπείρειμο τοῦ σιτηροῦ εἶς ἕνα τεμάχιον τοῦ χωραφιοῦ.

Ὅσο αὐτὰ ἀπέβλεπον εἰς τήν μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν τοῦ προϊόντος καὶ τὰ τήν διάρκειαν τῆς σπορῆς ἐλάμβανε χώραν καί ἄλλο ἔθιμον. Ἡ ἀποφυγὴ καφαλίσματος τοῦ ψωμοῦ πού τραγανε καθημερινῶς τὰ ἄτομα τῆς οἰκογενείας του, ἵνα μήν προσβάλλωνται τὰ σιτηρὰ ἀπὸ τὸν δαυλίτην. Μετὰ τό πέρασ τῆς σπορῆς καί δὴ τήν ἡμέραν τῆς 21ης Νοεμβρίου πού γιορτάζομεν τὰ εἰσοδία τῆς θεοτόκου (τῆς ἀποσκορίσεως) κάθε γεωργὸς ἔβαζεν ἐντός (τσουκάλι) σχετικὴν ποσότητα ἀραβοσίτου καί τινων ἄλλων σπορίων, τὰ ὅποια καί ἔτραγον, ἐξετάζοντες τοῦτο ὅτι θά εὐδωθῇ ἡ σπορά καί θά γίνουν καλά τὰ μέχρι τότε σπαρμένα προϊόντα. Ὅσο ἐκ τῶν σιτηρῶν πέφτανε διότι τό χωράφι ἦταν καλά καπνισμένον (λιπώματα δέν ὑπῆρχον) τότε τὰ βοσκοῦσαν μέ τὰ πρόβατα καί δὴ μέ τῆς γεννημένους προβατίνες. Κατὰ τό διδάγμα τοῦ χειμῶνος καί συνήθως ὅταν ἔβρεχε πολλές ἡμέρες, πηγαίνανε ὅλοι παρῆες-παρῆες μέ τὰ φτιάδια στόν ὅμο στὰ σπαρμένα σιτάρια γιά νά ἀνοίξουν καλά τίς ἀλλακιές ὅπου ἐμποδίζετο τῇ σπαστημένῃ βροχόνερα νά φύγῃ γιά τὰ χανδάκια. Ἐπίσης τήν ἡμέραν τῶν θῶτων ὁ Παπὰς το χωριοῦ πῆγαινε στὰ χωράφια καί ἐρράντιζε μέ Ἀγιονέρι τὰ φυτωμένα σιτάρια γιά νά προκόψουν. Ἐάν ἔβρεχε τήν ἡμέραν αὐτὴν καί δέν

πήγαινε ο παπός, τότε παίρνανε οι Ύδιοι οι γεωργοί σέ ένα μπουκά-
λι άγιονέρι και τό ραντίζανε μόνοι τους σέ βλα τά σιτηρά που σπεί-
ρανέ τό φθινόπωρον. Τά νέα μέσα καλλιέργειας και σπορές έκαμον
τήν α' εμφάνισίν των μετά τό 1965. Πρίν τό 1920 ήτο μόνον τό συ-
λάλετρον, άργότερον τό σιδηράλετρον και τό 1952 ένα Τρακτέρ.

(Β) 'Ο Θ Ε Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

"Όταν έφθανε ή εποχή του θερισμού, συνήθως ή 30η 'Ιουνίου, γινό-
τανε ή δέουσα προετοιμασία. 'Ετοιμάζον τά ανάλογα όρεπάνια τά λε-
γόμενα λελέκια, εάν ήταν κανένα χαλασμένο ή καταστραμένα τά δόντια
του, ή εάν έλειπε κανένα άγόραζον καινούργιο. 'Εξησφάλιζον τούς
χρειαζομένους έργάτας για τό θέρισμα των άγρων των, διότι οι θερι-
σταί πρέπει νά είναι είδικευμένοι γιατί τό θέρισμα απαιτεί πεπει-
ραμένους έργάτας, διότι ήταν δυνατόν νά κοψουν τό δύκτυλα των χε-
ριών των. 'Εθερίζοντο πρώτα τά κριθάρια και έν συνεχείς τά σιτά-
ρια. Κατά τόν θερισμόν έκαστος γεωργός έθερίζον τά ίδια του χωρά-
φια ένίοτε δέ πρόσ επιτάχυνουν της έργασίας. Πολλοί οικογένεια
συνεργάζονταν δηλαδή ό ένας βοηθούσε τόν άλλον (Παρακαλιά) Τό έε-
κίνημα από τό σπίτι έγενόταν έξω πρίν ημερρώση. 'Εφορτώνοντο
στά ζώα τό φαγητό, τό νερό σέ δόλινια διχετα (Ψυτοέλες), ό προσω-
νός Ύοκλος εάν δέν υπήρχε εν έξω, ένέβαινε καθάλα ό μεγαλύτερος
της ηλικίας και μέ γέλια και χιρς παρέεζε τούς άλλους από τήν πόρ-
στόν όρόμον, προχωρούσαν μέ τήν βοσκάν και για νά βλέπουν τούς
φώτιζε τό φεγγαράκι που ήτο εν και αυτό για νά βασιλέψη. Μαζί
τους παίρνανε πολλοί και σκεπάσματα για νά κοιμηθουν στο χωράφι
τό βράδυ. Γινότανε αυτό, διότι ή νύχτα προσεφέρετο ως πιο κατάλ-
ηλος χρόνος της ημέρας διά τόν θερισμόν διά τούς εξής λόγους:

1) Δέν τινάζονται τά στύχια 2) άποφεύγουν τήν ζέστη του ήλίου
και 3) κερδίζουν χρόνον όταν κοιμούνται πην νύχτα. Μαζί των έ-
κτός των πεπειραμένων θεριστάδεν παίρνανε και τά παιδιά των (Μα-
θηταί του σχολείου) διά τήν τοποθέτησιν των "χεριών" εις δεμάτια.

'Ο θερισμός άρχιζε άμέσως μέ τραγούδια και γέλια άφου τό χω-
ρίζανε τό χωράφι σέ τεμάχια "Ε ρ γ ο υ ς" οι μικροί μαθηταί
στρώνανε τά δεματικά (τά έφτιαναν από σιτάρι ή βρίζα) κάτω, και
εις αυτά τοποθετούσανε τίς χεριές κάνοντας τά δεμάτια τά οποια
δένοντα μετά τό τέλος του έργου από ένα μάλλον άνδρα. Μετά τό
δέσιμο των δεματιών οι μικροί μάζευαν τά δεμάτια τρία τρία κάνο-
ντας (τριαρές) και εις εύθεταν γραμμήν. 'Ο θερισμός συνοδευότανε
μέ διάφορα τραγούδια, ως τό παρακάτω όταν δέν φυσούσε άνέρας

Τράβα άέραμ' άροσερέ,

άέρα μου άροσάτε,

ψιά νά άροσίσης τά παιδιά

Ἐπίσης τό τραγούδι:

"Μάννα μέ κακοπάντρεφες
καί μούδωσες στόν κάμπο
ἐγώ τό κάμα δέν βραστῶ,
ζεστό νερό δέν πίνω,
ἐδῶ τρυγόνες δέν λαλοῦν
καί κούκοι δέν τό λένε.

Τό λέει μιᾷ Ἀγρραφιώτισσα
τό λέει σάν μοιρολόγι.

Πού ἔχει ἄνδρα στήν ξενητειά,
καί διό ξενητεμένα.

Μαζεύει πέτρες στήν ποδιά,

ληθάρια στό μαντήλι,
πετροβολᾷ τήν θάλασσα,
πετροβολᾷ τό κάμα.

Ἐπίσης καί τό τραγούδι:

Τρικαλινὴ καὶ Παρμενίον
ἄσπρη εἶναι, ἄσπρη εἶναι σου,
ἄσπρη εἶναι, ἄσπρη εἶναι σου,
ἄσπρη εἶναι, ἄσπρη εἶναι σου.
Τρύγυρῳ τρυγῶν σου.

"Ἄν ἤξερα λείπει μου
πῶς θέ νά πάρης ἐμένα,
νά γίνω γῆς νά μέ πατήεις
γεφύρι νά περῶς.

Νά γίνω ἀσημόκουπα
νά πίνης τό κρασί σου.

Ἐοῦ νά πίνης τό κρασί

καὶ ἐγώ νά λάμπω μέσα.

Ἡ ἐργασία τοῦ θερισμοῦ συνεχιζότανε καθημερινῶς ἀπὸ τό πρωῒ
ὡς τό βράδυ μέ μιᾷ μικρῇ ἀνάπαυλα τό μεσημέρι κάτω ἀπὸ τὸν Ἰουκκο
τοῦ δένδρου (δέν εἶχον) ἄλλως κάτω ἀπὸ τὸ "σάβωμα) ἀηλαδῇ εἶχανε
μιᾷ μεγάλη κουβέρτα μάλλινη μέ 4 θηλιές στίς 4 γωνιές της καὶ μιᾷ
τρύπα πρὸ κέντρον. Στό κέντρον περνοῦσαν ἓνα διχαλωτό ξύλο 2 μέ-
τρων (τόν ἀπαδότη) τό στήνανε καὶ ἐν συνεχείᾳ στίς 4 γωνίες πε-
ρνοῦσαν ἀπὸ τίς θηλιές 4 πασσάλους ἔτσι μέχρι πού τεντώνονταν ἡ
κουβέρτα καὶ κάτω ἀπ' αὐτὴν τρώγανε τὸ σκορδόξυλο ἢ νερομπамπαλη
πίνανε τὰ ζεστό νερό τους ἑσπλάνωνταν λίγη ὕδα τό παλὺ μιᾷ ὕδα

για νά ξεκουραστούν. Μετά τήν ανάπαυλα αρχίζανε καί πάλι τήν ἐργασίαν μέ τραγούδια καί χαρές ἕως ἄργά τήν νύκτα. Ἐὖν γυρίζανε τό χωριό νά κοιμηθοῦν, τότε σχεδόν ὅλοι τῆς περιφερείας ἐκεῖνης ξεκίνοῦσαν παρέες-παρέες χώρια οἱ ἄνδρες ἀπό τίς γυναῖκες, κουβεντιάζοντας καί γελώντας, ἄλλοι καβάλα καί ἄλλοι πεζοί ἔφθαναν στά σπίτια γιά νά ἡσυχάσουν 3-4 ὅρες μόνον. Διότι τό πρῶτ νυχτούλα πάλι ξεκίνοῦσαν γιά τόν θερισμόν. Ἐὖν ἔμειναν γιά ὕπνο στό χωράφι, τότε πάλι παρέες -παρέες ἔαπλωνανε μέ κουβέντες καί παραμύθια σέ ἕνα μέρος ἴσοο καί μέ χορταράκια γιά νά μήν τοῦς τρυποῦν τίς πλάτες (οἱ μάζες) τά χώματα. Μετά τό θερισμόν κάθε χωριαφιόσ μαζεῦανε τά δεμάτια τίς κουκουσλες μέ τά στάχυα πρὸς τά μέσα καί τά καλάμια πρὸς τά ἔξω γιά νά μήν τά τρῶνε τά ἔρπα ἢ νά μήν βρέχωνται σέ πέ-ρίπτωσι πού θά ἔβρεχε ἕως ὅτου θά τά πέρνανε μέ τά ἁμάξια γιά τό ἄλῶνι. Ὁ θερισμός διαρκοῦσε περίπου 25 μέ 30 μέρες. Μετά τόν θερισμόν ὅλων τῶν χωριαφίων πού εἶχε ὁ καθένας, ἄρχιζε τό κουβάλημα στά ἄλῶνια. Μέχρι τό 1936 ὁ θερισμός γινότανε μέ ὄρεκνια λελέκια. Ὅσοι ἐπαρκοῦσαν τά ἔτομα τοῦ θερισμοῦ εἶχεν καλῶς, ἄλλως παίρνανε ἐργάτες μέ πληρωμήν, καλοῦντο οἱ συγγενεῖς των καί τοῦς βοηθοῦσαν (παρακαλιᾷ). Μετά τό 1936 ἔφθασε ἡ πρώτη θεριζοαλωνιστική μηχανή εἰς τόν Πόμόν Τριπόλεως καί μέσα χρόνις πέφθηκεν τήν μηχανήν στήν ἐκκλησίαν ἀνεβάζοντο καί θορυποῦντο οἱ χωριαφιοί καί οἱ μηχανεῖς ἔγιναν περισσότεροι καί παίρνανε φθηνότερα γιά κάθε στρέμμα καί τό 1965 πούντο οἱ μηχανεῖς τό χωριό δύνανε τά χωράφια τοῦς πρὸς θερισμόν στήν θεριστικήν μηχανήν.

ΥΓ') Ὁ... Ἀλωνισμός.

Περί τά μέσα τοῦ Ἰουνίου ἄρχιζε ἡ μεταφορά (τό κουβάλημα) τῶν δεματιῶν ἀπό τά χωράφια στά ἄλῶνια μέ τοῦς δραμπάδες. Στούς δραμπάδες γιά νά βάζουν περισσότερα δεμάτια τοποθετοῦσαν στά πλόγια μυτερὰ ξύλα, ὕψος 2 μέτρων (χάλπια) καί αὐτοί σύρονταν μέ βόδια ἢ βουβάλια. Ἀπό τήν παραμονή τῆς μεταφορῆς προετοιμάζοντο καταλλήλως αἱ τοποθεσίαι πρὸς ἄλωνισμόν "τά ἄλῶνια". Συνήθως ὁ καθένας εἶχεν τό ἴδιο μέρος πού εἶχεν καί τήν προηγουμένην χρονιάν. Αὐτό τό μέρος τό καθαρίζανε ἀπό τά διάφορα χόρτα καί γεμίζανε μέ λάσπη καί διάφορα μέρη παύ ἀλλοιωθῆκανε κατά τά διδάστημα τοῦ χειμῶνος ἢ τῆς ἀνοίξεως, γιά νά μήν χάνονται σπλην' α σιταριοῦ. Ἡ ἔκτασις τοῦ ἄλωνιοῦ ἦταν ἀν' ἀλογη μέ τὰ πρὸς τοποθῆτησιν σέ θυμωνίεσ ἀλωνισμόν σιτάρια. Ἐπίσης τήν παραμονή τοῦ κοτβαλήματος στήνανε πρόχειρο στέγαστρο γιά νά τοῦς προφυλάσῃ ἀπό τόν ἥλιο αὐτοῦς πού θά παίρνανε μέρος στόν ἀλωνισμόν, καί τό νερό μέ τά τρόφιμά των. "Ὅλα

τά δλώνια ἦσαν συγκεντρωμένα ἐπὶ γύρωθεν τοῦ χωριοῦ κατὰ διαταγὴν τῶν ἀφεντικῶν. Ἐγένετο τοῦτου, διὰ νὰ ἔχουν ὅλα τὰ προϋόντα συγκεντρωμένα διὰ νὰ γίνεται καλύτερα ὁ ἔλεγχος (νὰ μὴν γίνεται κλοπή) καὶ νὰ παίρνουν τὸ δικαίωμα των, ἥτοι τὸ 1/3 τῆς παραγωγῆς οἱ ἀφεντάδες καὶ τὰ 2/3 οἱ κῆποικοι ποῦ ἐργαζότανε τὰ χωράφια.

Τὸ κουβάλημα τῶν σιταριῶν ἀπὸ τὰ χωράφια στὰ δλώνια γινότανε καθ' ἡμέραν ἀπὸ τὸ πρωῒ ὥς τὸ βράδυ (μέ τούς ἀραμπάδες). Ἐκεῖ ἐστῆνοντο πελώριες θυμωνιές εἰς φάλαγγα κατὰ διάδος μέ τὰ στάχυα πρὸς τὰ μέσα καὶ τὸ σκέπασμα τῆς κορυφῆς ἐγένετο ἀπὸ εἰδικευμένον ἀγρότην ὃς στέγη σπιτιοῦ διότι ὑπῆρχεν ὁ φόβος νὰ βρέξη καὶ νὰ μπῇ τὸ νερὸ ὅλο μέσα στὴν θυμωνιά καὶ νὰ σαπίσουν τὰ στάχυα. Ἀπ' τὸ ἀπ' ἔξω μέρος κτυποῦσανε τὰ δεμάτια μέ σανίδι γιὰ νὰ εἶναι ὁμορφή ἡ θυμωνιά. Στὴν κορυφή τῆς θυμωνιᾶς βάζανε ξύλα καὶ δένανε διάφορα παληόροχα γιὰ νὰ μὴν τρῶνε οἱ σοπουργῆτες τὸ σιτάρι τῶν σταχυῶν τῆς κορυφῆς. Ὅταν τελείωνε τὸ κουβάλημα ἐτοίμαζαν δίπλα ἀπὸ τὴν θυμωνιάν 3 μέτρα ἄλλο δλώνι, γιὰ τὸ δλώνισμα τῶν δεματιῶν. Τοῦτο ἦτο ἀνάλογον μέ τὰ δεμάτια, ἐκτελωναν καὶ μέ τὸν ἀριθμὸν τῶν ζώων καὶ μέ τὰ μέσα καὶ ἐκτελωναν ὁ καθένας γιὰ τὸ δλώνισμα. Ὑπῆρχον ἀπὸ 120-130 τρένοια καὶ κυκλικὴν σιταρὴν μέ τὰ ἐπὶ-κατὰ πρὸς τὸ κέντρον τοῦ δλώματος. Μετὰ ἐκτελωνοῦν τὰ δεμάτια μέ τὰ δρ'πανα ἢ μαχαίρια καὶ ἐκτελωνοῦντο ἢ ἐσκορπίζοντο μέσα στὸ δλώνι διὰ τὴν διευκόλυνσιν τοῦ δλώματος. Στὸ κέντρον τοῦ δλώματος τοποθετοῦσαν στερεὰ ὄρθιον ἕναν γερὸ πάσσαλο στρόγγυλο πάχους 10 ἐκατοστῶν καὶ ὕψος 1.80 μ.

Μ Ε Σ Σ - Δ Λ Ω Ν Ι Σ Μ Α Τ Ο Σ

Κατ' ἀρχὰς ἐξεύγετο τὸ ἀμάξι (ἀρομπάς) στὰ βόδια ἢ βομβάλια καὶ περιφέρετο περὶ τὸ πάσσαλον διὰ τὸ σπάσιμον τῆς αἰτοκαλάμου. Ἐν συνεχείᾳ δένανε δύο τρία ἄλογα πεταλωμένα μέ μία τριχιά ἀπὸ τὸν πάσσαλον μακριὰ τὸ βῆμα ἀπὸ τὸ ἄλλο 1 μέτρον (εἰς παράταξιν) καὶ ἕνας ἄνδρας μέ ἕνα καμουτοῖκι καθότανε στὸν πάσσαλο καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παραινέσσει αὐτὰ νὰ τρέχουν συνεχῶς γύρω ἀπὸ τὸν πάσσαλο ἕως ὅτου σπᾶσουν καλῶς τὴν αἰτοκάλαμον. Ἐκ συνεχείᾳ ἕνα ἢ δύο ἄλλαγα ξουρον τὸ καθένα ἀπὸ μία δδοκάνη ποῦ εἶχεν πέτρινα δόντια περιφερόμενα κατ' ἀντίθετον φοράν μέ ἕναν ἄνδρα ἢ γυναῖκα ἐπάνω στὴν δδοκάνη σφυρίζοντας ἢ λέγοντας τὸ τραγοῦδι.

Ἐξεκίνησα ὁ καθεμένος τὴν αὐγούλα μέ ὁροσιὰ σὲ περιβολάκι μπαίνω μέσα γιὰ νὰ εὑρεθῶ.

B

Βρίσκω μία μικρή πορτούλα ανοιχτή, μια ανοιχτή κόρη έκαθότανε μέσα, Άγγελος με τό σπαθί.

"Οποιος θέλει ν' αγαπίση πρέπει ν' άχει υπομονή
μαχαιριές νά τόν χτυπούντε καί νά λείν πώς δέν πονεΐ.
'Η άγάπη είναι καρφίτσα, π' άγκυλώνει τήν καρδιά,
πώς μ' άγκύλωσε καί μένα καί δέν βρίσκω γιατρεία.

'Η περιφορά της δροκάνης συνετέλει καί τήν άχυροποίησιν της σιτοκαλάμου. Πρός διευκόλυνσιν της άχυροποίησεως της σιτοκαλάμου, έγυρίζετο ό εκ της σιτοκαλάμου τάπισ (στρώμα) μέ τά καρπολόγια. Τοσσο έπαναλαμβάνετοσ όσο τό δυνατόν περισσότερες φορές άνάλογα μέ τήν ένθεκτικότητα της σικαλάμου. "Όταν έπραγματοποιεΐτο ή τελεία άχυροποίησις, συνεκεντρώνετο αβτη εις τό κέντρον τοσ άλωνιοσ μέ τοσ σύρτας (ΰύλινα επιμήκη έργαλεΐα περίπου 3-5 μέτρων) συρομένας άπό τά ζευγάρια βοών ή βουβαλών. "Ετοι έοχηματίζοντο επιμήκη έσφαιροί (Λαμιά) μήκουσ 7-10 μέτρων τούς όποίους καί έλύχνιζον μέ τήν βοήθειαν τοσ κνέοντοσ άνέμου. Μετά τήν έξύλινα έργαλεΐα καρπολόγια ή φτιάρια. Τό λύχνισμα έπαικνέτο μετά τό ξεκαθάρισμα τοσ σίτου εκ τοσ άχύρου. Διά τό τέλος τοσ καθαρίσματος μετά τό λύχνισμα έπηκολούθει τό καθαρίσματος, όπο έπαικνέτο μετ' άνέμου. Μετά τήν έπηκολούθησιν εκ κολλικής λεπτής σανίδας έπαικνέτο τοσ καθαρισμένοσ σίτον μετ' άνέμου. Ούτω διά άλεπαλλήλων επαικνέταν δεματιών άνερχομένων άναλόγως μέ τήν ποιότητα τοσ πρόσ άλωνιομοσ σίτου, έπερατοΐτο ό άλωνισμός ολοκλήρου της συγκοστροφείσης ποσότητας. Σημειωτέρον ότι εις τοσ συνετέλουν καί οι περιέκες συνθημας έλλογε μέν έπεβράδυνον καί έλλοτε έπετάχυνον τοστον. Μετά τόν άλωνισμόν έπηκολούθει ή διανομή τοσ σίτου καί τοσ άχύρου εις τούς δικαιούχους, παρόντοσ καί τοσ άφεντικοσ ή τοσ ύπρεΐτου του, ήτοι: Διεχωρίζετο εις τρία μέρη, εκ των όποιών τά βνα μέρος τό πηγαιναν εις τό σπίτι (Κουνάκι) τοσ άφεντικοσ καί τά δύο μέρη τό πέρνανε οι κάτοικοι (Κολλήγοι) τοσ χωριοσ γεωργοί άνευ ούδεμείως έπιβαρύνόσως δηλαδή καλλιεργητικά σπόρο, έργατικά θεριαμοσ καί άλωνισμοσ κ.λ π. Κάθε χρόνο κατ' τήν μεταφοράν τοσ πρώτου άμαξιοσ μέ τά άλωνισμόνο σιτάρι στο σπίτι διά τήν τοποθέτησιν σέ κουφίνες έρριχον 3 φορές άπό όλίγον σιτάρι στα κεραμίδια τοσ σπιτιοσ λέγοντεσ "χίλια άλτοέκια νά φθάσιν" καί μέ τό τελευταίο άμάξι ρίχνανε πάλι όλίγον σιτάρι στίς κότεσ των νά φάνε καί αΐτεσ. Έάν τυχόν τό θερμονισμένο (Καθαρό σιτάρι) έμεινε στο άλώνι διότι βράδυνσε καί δέν προλάβαιναν νά τό διανέμουν

καί νά τό μεταφέρουν στό σπίτι, τότε φώναζαν τό ἀφεντικό γιά νά τό σφραγίσῃ διότι ἐφοβῆτο μήπως τήν νύχτα θά κέβανε οἱ τᾶρι καί στήν διανομή τό ἀφεντικό θά ἔπαιρνε λιγώτερο. Τό σφράγισμα ἐγένετο ὡς ἐξῆς: Τό ἀφεντικό εἶχεν μίαν μεγάλη σφραγίδα τετράγωνη μέ τήν λέξι "Δ Ο Ι Α Ν Ε Μ Η Τ Ο Ν" τήν ὁποίαν καί πατοῦσε πάνω στό σωρό γύρω-γύρω καί μία στήν κορυφή. Τό πρῶτον θά πήγαινε πάλι στό ἀφεντικό νά ἰδοῖ τήν κατάστασι τοῦ σωροῦ καί ἔπειτα νά ἀρχίσῃ ἡ διανομή. Προσπαθοῦσαν οἱ γεωργοί νά τό καθάρισουν καλά γιά νά εὐχαριστίσῃ τόν ἀφεντικό μέ τήν ἐλπίδα μήπως τοῦ χρόνου τούτου δώσει περισσότερα καί καλύτερα χωράφια. Μετά τήν τακτοποιήσαν τοῦ σιταριοῦ τοῦ ἀφεντικοῦ καί τῶν ἐκ- ἐδικῶν των, τό βράδυ συνεκντράνοντο εἰς τό σπίτι τοῦ γεωργοῦ οἱ συγγενεῖς καί οἱ γείτονες ἔχοντες στό μέσον τό ἀφεντικόν των γιά νά φάγουν καί νά πιθῇ καί νά τραγουδίσουν ὅλοι μαζί γιά τήν παραγωγὴν καί συγκομιδὴν τῶν σιταριῶν τῆς χρονίως ἐκείνης, Τό γάεντις ἄναβε μετά τό φαγητό πού τρώγανε σέ μικρά κυκλικά τραπέζια (Τάβλες) καθισμένοι τραγούρια σταυροῦδοι. Μετά τό φαγητό τραγουδοῦσαν τραγούδια ὡς τ ὁ τ ρ α γ ο ῦ δ ι .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

καὶ ἀπόψε γιά τὸν ἥρωα σου καὶ τοῦς ἀδελφωσύνη

θὰ πῶ τραγούδι ἀνέμοι καὶ παραπονεμένο.

Φίλοι μ' καλῶς ὀρίσανε καὶ ἐγὼ καλῶς οἶς ἦρα.

"Αἰ φίτε, πῆτε φίλοι μου, χαρῆτε νά χαροῦμε

τοῦτον τόν χρόνον τόν καλόν, τόν ἄλλον ποῖός τόν ξέρει,

"Ἡ ζοῦμεν, ἡ πεθαίνουμεν ἡ σ' ἄλλον τόπον πῆμε,

"Ἡ τό τραγούδι.

"Απόψε μαυρομάτα μου σέύενα θέλω νά μείνω

Κι ἔαν μείνης ξένη ἔμενε ἔξω θέλω σέ στρώσω

"Ἐξω σέ στρώνω πλάγιασε ἔξω σέ στρώνω κοιμήσου.

Σέ στρώνω πέντες στρώματα, πέντε καλὰ κρεβάτια.

"Ἐξω βροχή καὶ βρέχουμε, χιονίζεα καὶ κρυώνω,

ρίχνει χαλάζι σπειρωτό, ρίχνει καὶ μέ σκοτύνει .

Ὁ χορὸς γινότανε μέ τραγούδια πού τραγουδοῦσαν οἱ ἰδιομχωρισμένοι σέ δύο παρέες. Ἀπὸ τό ἓνα μέρος οἱ ἄνδρες καὶ ἀπὸ τό ἄλλο οἱ γυναῖκες. Ὁ συνιθισμένος χορὸς ἦταν τό "συχαιθιστό". Τό χορεύανε ἓνας ἄνδρας καὶ μία γυναῖκα ὁ ἓνας ἀπέναντι τοῦ ἄλλου καὶ οἱ ἄλλοι τραγουδοῦσαν τό τραγούδι.

Μπαίνω μέσ' στὰ ἄμπέλι σά νοικοκυρά
νὰ κι' ὁ νοικοκύρης ἔρχεται κοντά.

"Ἐλα νοικοκύρη νὰ τρυγίσωμεν
κόκκινα σταφύλια νὰ πατίσωμε.

Ὁ ἄλωναμος γινότανε ἔτσι μέχρι τὸ ἔτος 1920, ὅποτε ἔφθασαν καὶ
οἱ πρῶτες ἄλωνασιτικές μηχανές.-

[Δημήτριος Ν. Σιαβινός, Διδάκταρος]

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγίνετο ἀπὸ τῶν 17-2-70 ἕως 14-3-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ